

سیاست آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی

تاریخ دریافت مقاله :	۱۳۸۲/۱۱/۲۶	رضا بغدادی
تاریخ تأیید مقاله :	۱۳۸۲/۱۲/۲۰	عضو هیأت علمی دانشگاه امام حسین(ع)
صفحات مقاله :	۶۶ - ۳۳	و کارشناس ارشد مطالعات دفاعی

چکیده

سیاست آموزشی در کنار سیاست تسلیحاتی و استراتژی عملیاتی، به عنوان سه رکن اساسی در سازماندهی و توان رزمی ارتش رژیم صهیونیستی به‌شمار می‌رود. این مقاله حاوی این معناست که ارتش رژیم صهیونیستی با چه سیاست آموزشی توانسته‌است سازمان رزمی بر مبنای دکترین نظامی خود داشته باشد که آحاد جامعه را در آن به مشارکت وادارد و ایده یک ملت مسلح با یک سازمان نظامی ثابت و کوچک، ولی کیفی و متحرک، با قابلیت توسعه در زمان خطر را محقق سازد. این سازمان چه بخشی از نیازهای آموزشی خود را رأساً و کدام بخش را توسط سایر دانشگاهها و کشورهای خارجی تأمین می‌نماید. ساختار آموزشی در حوزه صف و ستاد چگونه با یکدیگر پیوند خورده و سیر آموزشی آن چگونه است.

این مقاله با توجه به استراتژی امنیتی و دکترین نظامی رژیم صهیونیستی کوشیده‌است حوزه سیاست آموزشی ارتش این رژیم را، از پایین‌ترین تا بالاترین سطح، بررسی کند و نشان دهد، که ارتش رژیم صهیونیستی از نظر آموزش و دکترین در رتبه بالایی از خوداتکایی قرار دارد و هرگز به دنبال مشاوره و هدایت کشورهای خارجی در این دو حوزه نبوده است. آنچه درباره جنگ کم‌شدت و محدود و جنگ تمام عیار، در سطوح تاکتیکی و عملیاتی می‌داند، با آزمون و خطا کسب کرده است و این تجارب را در سازمان آموزشی خود، نهادینه ساخته است.

کلید واژگان

سیاست آموزشی، نظام آموزشی ارتش، ساختار آموزشی، سازماندهی آموزش، آموزش نظامی.

مقدمه

سیاست آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی را با توجه به ویژگیهای محیط امنیتی و الزامات عملیاتی آن باید شناخت. این رژیم نمی‌تواند یک ارتش بزرگ و دائمی را، به دلایل اقتصادی و سیاسی و جمعیتی و سرزمینی، داشته باشد. جمعیت اندک، اقتصاد و صنعت پیشرفته و کوچکی سرزمین، یک سیاست دفاعی خاص را با تکیه بر سربازان وظیفه و نیروهای احتیاط با تعداد اندکی از نیروهای ثابت نظامی به وجود آورده است. سیاست دفاعی؛ آن دسته از سیاستهای نظامی دولت در زمان جنگ و صلح است، که در کنار سایر سیاستهای دولت؛ نظیر سیاست اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... قرار دارد و در مجموع سیاست ملی یک کشور را تشکیل می‌دهد. ساموئل هانتینگتون سیاست دفاعی را در دو لایه ساختاری و استراتژیک مطرح می‌نماید. ابعادی از سیاست دفاعی که ناظر به مسائل خارجی کشور مانند تصمیم به جنگ، پذیرش صلح، عضویت در پیمانهای نظامی منطقه‌ای و بین‌المللی، و مذاکرات خلع سلاح است در سطح استراتژیک قرار دارد. ابعادی از سیاست دفاعی، که ناظر به مسائل داخلی کشور است مانند سیاستهای سازمانی، پرسنلی و بودجه‌ای در سطح ساختاری قرار می‌گیرد. سیاست آموزشی نیروهای مسلح نیز در سطح ساختاری و قلمرو داخلی سیاست دفاعی قرار می‌گیرد (حسینی، ۱۳۷۱، ۵۰).

دکترین نظامی رژیم صهیونیستی در بُعد آموزشی، بر فعال‌سازی تمام پتانسیلهای نظامی و غیرنظامی داخلی و استفاده از توانمندیهای خارجی، استوار است. غیر از آموزشهای خاص نظامی در سطح تاکتیکی، از فرماندهی گروه و دسته گرفته تا پایان دوره دافوس، که توسط ارتش و نهادهای آموزشی آن انجام می‌گیرد، بقیه آموزشهای علمی و تخصصی مورد نیاز توسط دانشگاههای دولتی انجام می‌شود. آموزشهای نظامی در سطح عملیاتی (دوره عالی جنگ) با گسیل افراد به کشورهای خارجی، خاصه امریکا، انگلیس و فرانسه، صورت می‌پذیرد تا توانمندیهای آموزشی داخلی با توانمندیهای آموزشی خارجی با یکدیگر ترکیب گردد. این ترکیب آموزشی در کنار استراتژی عملیاتی و سیاست تسلیحاتی توانسته است ارتشی کارآمد، عملیاتی، آموزش دیده، نوشونده و پاسخگو در برابر تهدیدات به وجود آورد.

سؤالات مهمی که در زمینه سیاست آموزشی در سطح ملی و در چارچوب نیروهای مسلح رژیم صهیونیستی مطرح می‌شود عبارت‌اند از:

- ۱- نیروهای مسلح با چه نوع سیاست آموزشی، می‌توانند ارتشی مطابق دکترین خود داشته باشند و از تمامیت ارضی و استقلال و حاکمیت ملی پاسداری نمایند و از این ظرفیت در جهت توسعه استفاده کنند؟
 - ۲- چگونه می‌توان یک ملت مسلح را ایجاد، سازماندهی و به‌کارگیری کرد؟
 - ۳- ایجاد یک چنین توان نظامی با توجه به هزینه‌های سنگین تجهیز و آموزش آن با چه روشهایی تحقق می‌یابد؟
 - ۴- تأثیر تکنولوژی و تسلیحات پیشرفته بر سازماندهی و آموزش نیروی انسانی ارتش تا کجاست؟
 - ۵- چه بخشی از نیازهای آموزشی ارتش توسط سازمان و کدام بخش توسط دانشگاههای غیرنظامی و سایر کشورهای خارجی تأمین می‌شود؟
 - ۶- نظام آموزشی پرسنل و ساختار آن چگونه است؟
 - ۷- ارتباط دکترین نظامی با آموزش چگونه است؟
- روش پژوهش این مقاله روشی توصیفی-تحلیلی با استفاده از منابع منتشره است که پس از عبور از لایه‌های ظاهری موضوع به تحلیل زمینه‌ها و علل و پیامدهای آن می‌پردازد.

بخش اول: چارچوب کلی سیاست آموزشی رژیم صهیونیستی

ارتش رژیم صهیونیستی به "ارتش ملت‌ساز"^(۱) مشهور است. مدرسه‌ای که هویت و وحدت ملی را ایجاد می‌نماید و علاوه بر نقش دفاعی، عملکردهای اجتماعی بسیاری نیز دارد. (برآورد استراتژیک اسرائیل، ۱۳۸۱، ۴۷۳)

مؤسسات نظامی رژیم صهیونیستی نه فقط به امور و مسائل نظامی می‌پردازند، بلکه در تمام مسائل اجتماعی و اقتصادی نیز به‌طور آشکاری دخالت می‌کنند (ساختارهای صهیونیستی، ۱۳۸۱، ۳۷۲). ایده یک ملت مسلح و ارتشی که باید این مأموریت را عملی سازد و جامعه و آحاد مردم را در یک آمادگی کامل جنگی نگه دارد، چگونه تحقق یافته است. با کدام سیاست دفاعی، می‌توان به تحقق این هدف نزدیک شد. در چارچوب این سیاست دفاعی، جایگاه و نقش آموزش چیست؟ این رژیم با چه ساختار و سیستمی توانسته است به این مهم دست یابد.

در این بخش ابتدا به استراتژی امنیت ملی و دکترین نظامی رژیم صهیونیستی به

عنوان چارچوبی برای تدوین سیاست آموزشی ارتش پرداخته می‌شود و سپس به بررسی سیاست آموزشی می‌پردازیم.

الف: استراتژی امنیتی و دکترین نظامی رژیم صهیونیستی

موشه‌دایان، رئیس ستاد مشترک ارتش و وزیر دفاع سابق رژیم صهیونیستی، می‌گوید: «رژیم صهیونیستی سیاست خارجی ندارد و فقط دارای سیاست دفاعی است، تمام استراتژی باید در خدمت تحقق اهداف سیاست دفاعی باشد. رژیم صهیونیستی سیاست خارجی خود را در خدمت استراتژی یا مفهوم امنیت ملی خود قرار می‌دهد». (صبری جریس و احمد خلیفه، ۱۹۹۷)

بر این اساس سعی شده است مفهوم استراتژی امنیت ملی رژیم صهیونیستی با توجه به مسائل و مشکلات زیر پایه‌ریزی شود:

- کم جمعیت بودن رژیم صهیونیستی در قبال نیروی انسانی و قدرت جمعیتی اعراب؛ این موضوعی است که رژیم صهیونیستی به سبب آن نمی‌تواند نیروی نظامی ثابت ایجاد کند.

- اختلاف و تفاوت در عوامل اقتصادی و نیروی انسانی، از لحاظ نظری به برخی از طرفهای عرب اجازه می‌دهد از استراتژی جنگ بلندمدت پیروی کنند، در حالی که رژیم صهیونیستی به مفهوم ضرورت به پایان رساندن جنگ در کوتاه‌ترین زمان ممکن تأکید می‌نماید.

- کوچک بودن وسعت جغرافیایی رژیم صهیونیستی، باعث می‌شود در صورت شکست سیاست بازدارندگی، توان مقابله و خنثی‌سازی تلاشها و عملیات نظامی اعراب را داشته‌باشد و بتواند جنگ را به خاک این کشورها بکشانند. (ساختارهای صهیونیستی، ۱۳۸۱، ۳۷۴)

بنابر مفهوم استراتژی امنیتی، رژیم صهیونیستی ایده دکترین نظامی ستیزه‌جویانه و خصمانه نیروهای مسلح خود را طبق اوضاع و شرایط رژیم صهیونیستی تنظیم و پایه‌ریزی نموده است. برتری و تفوق نظامی لازم است بر پایه عوامل معنوی، فرهنگی، علمی و تکنیکی استوار باشد، تا نیروهای مسلح بتوانند وظایف خود را اجرا نمایند. بنابراین برای تشکیل این نیرو اصول و مبادی زیر مورد توجه قرار گرفته است:

۱- سربازگیری از تمام اقوام و طوایف و به خدمت گرفتن آنها در زمان جنگ. نیروی

زمینی، تأسیس شده براساس ایده نیروهای داوطلب، اجازه می‌دهد زنان و مردان بیشتری، که در سن قانونی قرار دارند، به خدمت فراخوانده شوند. همچنین سیستم دفاع منطقه‌ای اجازه می‌دهد افرادی که به سن خدمت نرسیده یا از سن خدمت آنها گذشته است هم به خدمت فراخوانده شوند.

۲- اکثر اعضای نیروی زمینی، از نیروهای ذخیره هستند؛ چون نیروی انسانی و اقتصاد رژیم صهیونیستی در مقایسه با نیروهای عربی، که اغلب آنها را نیروهای نظامی دائمی تشکیل می‌دهند، از محدودیت برخوردار است و فقط یگانهای اطلاعات نظامی و نیروهای هوایی و دریایی، به دلیل ساختار، بافت و وظایف از نیروهای نظامی ثابت تشکیل شده‌اند.

۳- ایده دکترین ستیزه‌جویانه و خصمانه رژیم صهیونیستی بر انعطاف‌پذیری در اجرا، دادن زمام امور به فرماندهان یگانهای ارتش، استفاده از نظرات آنها و دادن استقلال در تصمیم‌گیریهای تاکتیکی متکی است. بنابراین به دور شدن و عدم تمرکز صدور فرمانها و تصمیمات توجه بسیاری می‌شود تا زمان به هدر نرود و فرصتهای لازم و کافی نیز به فرماندهان مناطق عملیاتی داده شود. به همین منظور سیاستهای نظامی و جنگی به گونه‌ای وضع می‌شوند که هم بر لزوم اجرای اهداف تأکید شود و هم به مسئولان امر اجازه داده شود که مطابق اوضاع و احوال میدان جنگ، در این سیاستها و تاکتیکها تغییراتی به وجود آورند. این انعطاف‌پذیری در جای خود تلاش بسیاری را برای آموزش فرماندهان میانی و پایینی طلب می‌نماید.

۴- بنابراین مطابق نظر و ایده استراتژیستهای رژیم صهیونیستی، که عنوان می‌کنند در آینده ممکن است برتری نیروی انسانی - نظامی اعراب بر صهیونیستها آشکار شود، ارتش رژیم صهیونیستی باید از ابتدا به پیشرفته‌ترین سلاحها مجهز شود تا خود را از حملات دولتهای عربی مصون نگه دارد. علاوه بر آن باید به آموزش و آماده ساختن نیروها و اتخاذ تدابیر تاکتیکی جدید و حفظ روحیه نیروهای نظامی نیز توجه شود.

۵- با توجه به کوچک بودن محیط جغرافیایی و برای حفظ روحیه ساکنان مناطق غیرنظامی و نیروهای مسلح، رژیم صهیونیستی بر ایده به حداقل رساندن خسارتهای و کشته‌ها، به هر وسیله ممکن، تأکید می‌کند. این ایده همچنین به استفاده از دوربردترین وسایل و تجهیزات جنگی تأکید می‌نماید. (همان، ۳۸۲)

ب: سیاست آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی

نیروهای مسلح علاوه بر کارکردهای نظامی و امنیتی، ایفاگر نقشهای اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی نیز می‌باشند. این مهم جز با سازماندهی و آموزش و مدیریت منابع بخصوص منابع انسانی که مهمترین دغدغه مدیران عالی سازمانهاست امکان‌پذیر نیست و ارتشها نیز به منزله یک سازمان عمومی از این قاعده بیرون نیستند. سیاست آموزشی ارتش و کارآیی و اثربخشی آن نیز در این چارچوب معنی می‌یابد. به‌طور سنتی وجه بارز درگیری اعراب و رژیم صهیونیستی، نابرابری منابع نظامی، بخصوص در حوزه جنگ‌متعارف است. اسرائیل درمقایسه با جهان عرب، نیرو و تجهیزات کمتری دارد. نیروهای دفاعی اسرائیل برای جبران ضعف کمی خود، همواره در پی دستیابی به برتری کیفی در نیروهای انسانی و تجهیزات جنگی بوده‌اند. نیروی انسانی اسرائیل به لحاظ جسمی آماده‌تر، آموزش دیده‌تر، و با انگیزه‌تر از هم‌تایان خود در جهان عرب بوده‌است.

برنامه‌ریزان دفاعی رژیم صهیونیستی که به این حقیقت واقفند، پیوسته سعی بر نهادینه کردن این امتیاز انسانی داشته‌اند. ارتش رژیم صهیونیستی به شیوه‌های مختلف در این زمینه سرمایه‌گذاری کرده‌است؛ نخست اینکه ارتش همواره در آموزش به نیروهای رزمی خود شهرت داشته‌است. برای مثال، آموزش خلبانها در نیروی هوایی رژیم صهیونیستی دشوارتر از آموزش خلبانها در جهان عرب و کل جهان است. دوم؛ ارتش همیشه تأکید جدی بر گزینش دقیق و آموزش افسران رزمی داشته‌است. دقت و سواس‌گونه در فرایند گزینش و آموزش این افسران نسبت به ارتش سایر کشورها بسیار بیشتر است. سوم؛ ارتش رژیم صهیونیستی شیوه خاصی از جنگ را در سطوح تاکتیکی و عملیاتی برگزیده‌است، تا از این طریق امتیاز نیروی انسانی خود را به حداکثر برساند. از سوی دیگر، تسلیحات فوق پیشرفته‌ای که ارتش به آنها مجهز است، برتری کیفی ارتش را تضمین می‌نماید. امروزه نیروهای دفاعی رژیم صهیونیستی کاملاً متعهد به مفهوم برتری کیفی در تسلیحات و نیروی انسانی باقی مانده‌اند.

رژیم صهیونیستی از نظر آموزش و دکترین، در رتبه بالایی از خوداتکایی قرار دارد. تعدادی از افسران در خارج و در دانشگاههای نظامی غرب تحصیل کرده‌اند و برخی نیز در کنار ارتشهای غربی آموزش دیده‌اند، تا چگونگی کار با سیستمهای جدید تسلیحاتی را بیاموزند. ارتش همواره به خود بالیده‌است که پس از جنگ جهانی دوم، برخلاف اکثر

کشورها، هرگز به دنبال مشاوره و هدایت کشورهای خارجی در حوزه‌های آموزشی و دکترین نبوده‌است. هر چه ارتش درباره درگیری کم‌شدت و محدود، و جنگ تمام عیار در سطوح تاکتیکی و عملیاتی می‌داند، همگی را خود و عمدتاً از طریق آزمون و خطا کسب کرده‌است. (اوبالانس، ۱۹۹۲، ۱۵۰)

روشهای انتخاب افسران صهیونیستی مشابه روشهایی است که امروزه در اکثر ارتشهای بزرگ به کار گرفته می‌شود، حال چه این افسران از دانشگاهها بیرون آمده باشند و چه از میان صفوف سربازان انتخاب شده باشند، با این تفاوت که اولویتهای مختلفی برای صهیونیستها وجود دارد، که سعی می‌کنند بر آنها پافشاری و اصرار و با نیازهای مخصوص خودشان هماهنگ نمایند. به طور مثال صهیونیستها برای "انگیزه"^(۱) و "موضع"^(۲) اهمیت مخصوص قائلند، زیرا کاشتن عقاید افزایش روحیه را، که شهرک‌نشینان اولیه یهود داشتند، برای ذهن و روان افسران الزامی می‌دانند. در اینجا تفاوت دیگری نیز هست که ارتش رژیم صهیونیستی را از سایر ارتشها جدا می‌سازد و آن عدم سخت‌گیری نسبت به "سطوح آموزش عالی"^(۳)، هنگام ورود اولیه افسران به ارتش است. برای این افسران در اثنای خدمت، فرصتهایی برای "آموزش و تحقیقات دانشگاهی"^(۴) فراهم می‌نمایند. تفاوت دیگر اینکه، در رژیم صهیونیستی دانشکده عالی جنگ برای گذراندن دوره عالی جنگ، به عنوان بالاترین مرتبه آموزش نظامی، وجود ندارد و رژیم صهیونیستی افسران خود را با درجه سرهنگ و سرتیپ به دانشگاههای نظامی آمریکا و اروپا برای گذراندن این دوره گسیل می‌دارد. (همان، ۱۵۶)

بخش دوم: نقش و جایگاه افسران در جامعه صهیونیستی

افسران رژیم صهیونیستی جایگاه متمایز و ثابتی را در این رژیم داشته‌اند و هیچ‌گاه این جایگاه دستخوش نوسانات و تغییرات نبوده‌است. رژیم صهیونیستی به مثابه یک دولت نظامی، همیشه آماده جنگ است و بقا و موجودیت خود را مدیون سازمانهای نظامی، که در قالب ارتش دفاعی رژیم صهیونیستی تجسم یافته، می‌داند. جامعه رژیم صهیونیستی، مانند جامعه اسپارت، بر خصوصیات کیفی شخصیتهای نظامی خود، خاصه بر رهبری آن، اهتمام می‌ورزد و بر بزرگداشت و تجلیل از مقام آنان می‌کوشد.

۱- حافظ

۲- موقف

۳- مستويات التعليم العالي

۴- الدر اسةالجامعیه

بن‌گوریون، نخست وزیر اسبق و تعدادی دیگر از مسئولین وقت رژیم صهیونیستی که دارای گرایشات سوسیالیستی بودند، با تفکر ایجاد یک "دانشگاه نظامی سنتی"^(۱) برای تعلیم و تربیت افسران مخالفت می‌نمودند و بر ضرورت رسوخ هرچه بیشتر ایده مساوات و برابری در ذهن و روح نیروهای مسلح تأکید داشتند. هرکس تمایل داشت به مقام افسری برسد، باید مانند یک سرباز عادی از ابتدا شروع می‌نمود و نردبان ترقی درجات را یک به یک می‌پیمود. یعنی ابتدا "سرجوخه"^(۲) می‌شد و سپس به درجه "گروهبانی"^(۳) نائل می‌گشت و در صورت اثبات شایستگی وارد دوره شش ماهه آموزشی در "مرکز آموزش افسران"^(۴) می‌گشت و پس از گذراندن موفقیت‌آمیز آن به درجه "ستوان دومی"^(۵) نایل می‌گردید. (اوبالانس، ۱۹۹۲، ۱۴۸)

رژیم صهیونیستی معتقد است وادار نمودن نظامیان به اینکه به تدریج از یک شخص عادی به درجات افسری نائل گردند و روشهای خاص "انتخاب"^(۶) آنان در دوره آموزش درجات افسری، مجموعه عواملی بوده‌است که پیروزیهای آنان را در جنگها محقق ساخته است.

به هر حال، افسران رژیم صهیونیستی، اعم از نظامی و احتیاط، از تقدیر و ستایش فراوان در سطح ملی بهره‌مند بوده‌اند. این موضوع به تکوین "طبقه افسران" کمک نموده‌است. این افسران از طریق انتخاب، شایستگی، انطباق، سازگاری و آموزش به بالاترین طبقات اجتماعی دست یافته‌اند و ثابت کرده‌اند، که دارای ویژگی فرماندهی بوده و آن را از خلال پیروزیهای جنگی خود به دست آورده‌اند. لذا افسر رژیم صهیونیستی به دلیل مهارتهای فرهنگی و حرفه‌ای کارآمد و کارآیی که در زمینه‌های اداری، اجرایی و سازماندهی امور به دست آورده‌است، برای انجام بالاترین کارها در اجتماع عنصری مطلوب می‌باشد. او تحت آموزشهای دیگری نیز برای کسب توانمندی در انجام تفکر منطقی و اخذ تصمیمات فوری و انجام مأموریت‌های واگذاری از هر نوع، قرار داشته که موجب ارزشمندی بیشتر و افزایش شهرت و جایگاه او در کارهای اجتماعی گردیده‌است. هر افسری بخوبی حداقل یکی از زبانهای خارجی را فرامی‌گیرد، تا فردی مناسب برای خدمت در مراکز دیپلماتیک و دولتی گردد و بتواند، کارهایی را که

۱- آکادیمیه عسکریه تقلیدیه

۲- عریف

۳- رقیب

۴- مرکز تدریب الضباط

۵- ملازم ثان

۶- عملیة الانتقاء

به مسافرت خارجی و برخورد با بیگانگان محتاج است بخوبی انجام دهد. می‌توان نتیجه گرفت که افسران در طبقه متوسط جامعه ادغام شده‌اند و رهبر آن نیز گردیده‌اند و لاجرم به سوی مسئولیتها و وظایف اجتماعی کشیده شده‌اند. بسیاری از فرماندهان نظامی پس از بازنشسته شدن وارد زندگی سیاسی شده‌اند و به مسئولیتهای مهمی در دولت رسیده‌اند و حتی تا رأس هرم قدرت نیز پیش رفته‌اند. در این چارچوب رؤسای ستاد مشترک ارتش از اهمیت بیشتری برخوردار بوده‌اند. این به خاطر نقشی است که آنها در "تنظیم و تدوین دکترین ارتش"^(۱) به عهده داشته‌اند. (عماد جاد، ۱۹۹۱، ۱۷۲)

الف : انتخاب و آموزش افسران

ادگار اوبالانس می‌نویسد^۱: ارتش رژیم صهیونیستی نکته خاصی در گزینش و آموزش افسران نظامی خود منظور می‌نماید. صهیونیستها در این زمینه از اقداماتشان پرده بر نمی‌دارند و اطلاعات مربوطه را ارائه نمی‌نمایند. مثلاً در مورد محتوای برنامه‌های مختلف آموزش نظامی^(۲) یا دوره‌های زمانی خاص، چیزی نمی‌گویند. هدف رژیم صهیونیستی تحقق برتری کیفی^(۳) افسران خود نسبت به افسران عرب و حفظ این برتری می‌باشد، زیرا متوجه تفاوت موجود نیروی انسانی و کمبود نفرات خود، نسبت به اعراب هستند. تلاش صهیونیستها برای رسیدن به این هدف منجر به ایجاد یک جامعه نظامی^(۴) شده‌است، که در عمل هر یهودی پیوسته در آن در یک جایگاه نظامی قرار می‌گیرد. بجز تعداد کمی از شهروندان از این نظام سربازگیری^(۵) مستثنی نیستند، در حالی که در بیشتر کشورها چنین افرادی به‌طور عادی از خدمت نظامی معاف و شایسته خدمت محسوب نمی‌شوند.

نظام سربازگیری در رژیم صهیونیستی برای مردان و زنان یهودی و مردان طائفه دروزی اجباری و برای مسلمانان و مسیحیان اختیاری می‌باشد. مردان یهودی از سن هجده سالگی خدمت نظامی خود را شروع می‌نمایند. اولین دوره آن سه سال است که پس از آن تا سن پنجاه و پنج سالگی در خدمت احتیاط به سر می‌برند. افسران در هر سال چهل و پنج روز و سربازان سی‌روز به‌طور فعال در زمان احتیاط به خدمت نظامی^(۶)

۱- صياغة عقيدة الجيش

۳- تفوق نوعی

۵- نظام التجنيد

۲- برامج التدريب العسكرية المختلفة

۴- مجتمع عسكري

۶- الخدمة العامة

می‌روند. زنان یهودی نیز در سن هجده سالگی به خدمت اجباری فراخوانده می‌شوند و بعد از آن نیز، تا سن سی‌وهشت‌سالگی، حتی اگر ازدواج هم کرده باشند، موظفند در خدمت احتیاط باشند. درصد بسیار کمی از یهودیان به خاطر مسائل دینی یا اخلاقی، از خدمت نظامی معاف می‌باشند، که آنها به جای خدمت نظامی به خدمات پزشکی^(۱) یا آموزشی^(۲) مشغولند. (اوبالانس، ۱۹۸۳، ۱۰۸)

صهیونیستها مدعی هستند که ظرف بیست و چهار ساعت می‌توانند چهارصد هزار نفر مرد و زن را بسیج^(۳) نمایند؛ ولی جنگ ۱۹۷۳ ثابت کرد چنین مطلبی درست نیست و در آن مبالغه به عمل آمده‌است و زمان واقعی بسیج هفتاد و دو ساعت می‌باشد.

آمار رسمی تعداد افسران رژیم صهیونیستی در رسته‌های مختلف وجود ندارد ولی با این قرینه که نسبت افسران ارتش رژیم صهیونیستی به سربازان، تا حد زیادی با نسبت افسران کشورهای اصلی و قدرتمند دنیا به سربازانشان برابر است، یعنی حدود یک به هشت یا یک به ده، می‌توانیم تعداد افسران رژیم صهیونیستی را بین پنجاه تا شصت هزار نفر تخمین بزنیم. تعداد افسران در واحدهای اداری ارتش اسرائیل از تعداد افسران موجود در واحدهای پشتیبانی^(۴) و رزمی^(۵) بیشتر است.

ارتش رژیم صهیونیستی از سه گروه مستقل؛ یکی "گروه نظامی کوچک"^(۶)، دوم "گروه سربازانی که در حال گذراندن اولین دوره خدمت نظامی" خود هستند، و سومین گروه نیز از "افراد احتیاط"، تشکیل یافته است. شناخت آمار و ارقام اصلی در این زمینه، می‌تواند روشنگر تعداد اعضای این گروه‌های سه‌گانه باشد. در نیروی زمینی^(۷) بیست و پنج هزار نفر رسمی و صد و ده هزار نفر کادر سرباز و سیصد و پانزده هزار نفر نیروی احتیاط وجود دارد، که این گروه اخیراً مأموریت‌های پدافند شهری^(۸) را به عهده دارند. در نیروی هوایی^(۹) بیست و یک هزار نفر عضو رسمی و هفت هزار نفر سرباز وجود دارد، که بیشترشان در یگانهای پدافند هوایی به کار مشغولند و هفت هزار نفر نیز نیروی احتیاط وجود دارد. نیروی دریایی^(۱۰) دارای پنج هزار و هفتصد نفر نیروی رسمی و سه هزار و سیصد نفر سرباز و هزار نفر نیروی احتیاط است.

۱- الخدمات الطبيه	۲- الخدمات التعليميه
۳- تعينه	۴- تشكيلات الدعم
۵- تشكيلات القتال	۶- القسم النظامي الصغير
۷- الجيش البري	۸- مهام الدفاع المدني
۹- السلاح الجوي	۱۰- البحريه

ب: انتخاب افسران در ارتش

رژیم صهیونیستی تنها کشوری است که برای افسران خود دانشکده‌ای شبیه دانشکده‌های "ساندهرست" بریتانیا و "سانسیر" فرانسه و "وست پوینت" ایالات متحده ندارد. تمام افسران رژیم صهیونیستی از میان درجه‌داران^(۱) و سربازان برگزیده می‌شوند. ابتدا مانند سربازان^(۲) تحت تعلیم و تربیت قرار می‌گیرند و وارد خدمت می‌شوند. پس از آن وارد سیستم درجه‌داری^(۳) و بعد برای حضور در دوره‌های آموزش افسری انتخاب می‌شوند. به نظر می‌رسد اجرای آن در حال حاضر فقط میان نیروهای چریک^(۴) و پارتیزان^(۵) (نامنظم) انجام شود. صهیونیستها معتقدند این روش یکی از اسرار پیروزیهای نظامی آنهاست، زیرا تمام افسران بدون استثنا زندگی سخت سربازی را به اجبار تجربه کرده و سپس به صف افسران پیوسته‌اند. در نتیجه شناخت زیادی از سربازان و مشکلات و واکنشهای رفتاری آنان نسبت به افسرانی که از دانشکده جنگ^(۶) فارغ‌التحصیل^(۷) شده‌اند دارند.

این سنت به اندیشه مساواتی که قبل از ۱۹۴۸ حاکم بود برمی‌گردد، هنگامی که هاگانا (ارتش سری و اصلی یهودی) به جنگ چریکی در دوران قیمومیت انگلیس دست زد. این گروه افسران را از میان مردانی انتخاب می‌نمود که ویژگی فرماندهی و توانایی عملیاتی^(۸) و روحیه هجومی^(۹) داشتند. در خلال جنگ اعراب و رژیم صهیونیستی در سالهای ۱۹۴۸ و ۱۹۴۹ بسیاری از داوطلبین یهودی، که قبل از آن به عنوان درجه‌دار در ارتشهای بریتانیا و فرانسه و اتحاد شوروی و ایالات متحده و سایر کشورها خدمت کرده بودند، موقعیتهای قبلی خود را در فرماندهی نظامی و در تمام سطوح مسئولیتی ارتش جدید رژیم صهیونیستی به دست آوردند. لذا وقتی این ارتش تشکیل شد تمام سنتها^(۱۰) و انگیزه‌های "هاگانا" و بخصوص "پالماخ" با سنتهای شهرک‌نشینان اولیه صهیونیست، که به زندگی گروهی در "کیبوتس"ها و "موشافیم"ها عادت کرده بودند و گرایشات صهیونیستی ریشه‌داری را توسعه و تکامل بخشیده بودند، به ارتش جدید انتقال دادند. دیوید بن‌گوریون، که هم وزیر دفاع و هم نخست‌وزیر بود، می‌خواست ارتش بزرگی

۱- الرتباء	۲- کجنود انفار
۳- ضباط صف (رتباء)	۴- حرب العصابات
۵- حرب الانصار	۶- کلیة حربیه
۷- مستخرج	۸- قدرت علی المبادره
۹- روح الهجومیه	۱۰- تقالید

از سربازان و یک نیروی نظامی حرفه‌ای^(۱) کم تعداد، داشته باشد. تصمیم داشت این ارتش را تحت کنترل یک مرکزیت قوی درآورد، تا هیچ‌گونه ارتباطی به سیاست و دعوای حزبی و اختلافات سیاسی نداشته باشد. بن‌گوریون از تفوق و هیمنه "پالماخ" بر ارتش رژیم صهیونیستی، به خاطر اندیشه‌ها و ذهنیات مستقل آنها بیم داشت. (پالماخ دارای سه تیپ در ۱۹۴۸ بود)، بخصوص که تعداد زیادی از موقعیتهای رزمی و پیروزیهای جنگ را تحقق بخشیده بودند و به این خاطر، ممکن بود اعتقادات سیاسی دست‌چپی^(۲) خود را که با اعتقادات حزب او (ماپای) در تعارض بود، به درون صفوف ارتش نفوذ دهند. "پالماخ" سازمانی نظامی بود که اعضای آن از روح مساوات برخوردار بودند و تشریفات^(۳) و احترامات نظامی^(۴) را خیلی کم انجام می‌دادند و بر "انضباط درونی"^(۵)، که نوعی از انضباط خودجوش گروهی^(۶) که بر احترام متقابل فرمانده و سربازان استوار بود و میان فرماندهی واحدها و یگانهای تحت‌امر^(۷) آن به صورت پویا ارتباط برقرار می‌کرد، متکی بودند.

اندیشه ایجاد دانشگاه نظامی^(۸) برای تعلیم و تربیت افسران ارتش رژیم صهیونیستی از سوی تعدادی از افسران عالی‌رتبه^(۹)، که دارای زمینه نظامی سنتی^(۱۰) بودند، پیشنهاد گردید ولی با مخالفت اکثر رهبران سیاسی، که نمی‌خواستند در رژیم صهیونیستی "طبقه افسران"^(۱۱) به وجود آید، رد گردید. این به‌خاطر نقش اساسی ارتش رژیم صهیونیستی در دفاع بود، که قرار بود به منزله "دیگ ذوب‌کننده"^(۱۲) فرهنگهای مختلف تجمعات یهودیانی باشد، که از حدود چهل کشور به آنجا آمده بودند. این ارتش باید از یهودیان مهاجر "صهیونیستهای جدیدی" بسازد و وجود "طبقه افسران" با این نقش در تضاد بود. هنگامی که ارتش رژیم صهیونیستی شکل یک سازمان نظامی به خود گرفت، چنین پیشنهاداتی را بخصوص در دهه پنجاه دنبال می‌نمود و درصدد به وجود آوردن دانشگاهی برای تعلیم و تربیت افسران و کوتاه نمودن زمان انتخاب سربازان برای رسیدن به مقام افسری بود، ولی تمامی این پیشنهادات رد می‌گردید. ارتش رژیم

۱- قوة نظامیه محترفه	۲- الیساریه
۳- الشکلیات	۴- التحيات العسكريه
۵- الانضباط الداخلي	۶- الانضباط الذاتي الجماعي
۷- الوحدات الفرعيه	۸- اکادیمیہ عسکریه
۹- کبار الضباط	۱۰- الخلیفه العسکریه التقليديه
۱۱- طبقه ضباط	۱۲- وعاء الانصهار

صهیونیستی اصرار می‌ورزید که چنین اقداماتی جزء اصلی عملیات انتخاب موفقیت‌آمیز افسران می‌باشد و تا امروز نیز به طور جدی دنبال نموده‌است و استثنائات نادر در این زمینه فقط به نگذراندن مرحله درجه‌داری و یا بخشی از آن محدود گردیده‌است.

ج: آموزش اصلی (پایه)

تمام آموزشهای اصلی^(۱) ارتش رژیم صهیونیستی زیر نظر واحد نیروی انسانی اجرا می‌گردد. بر تمام سربازان، حتی آن دسته از سربازانی که بعداً به نیروی هوایی یا دریایی ملحق خواهند شد، لازم است دوره آموزشی اصلی اولیه را که شش ماه به طول می‌انجامد، طی نمایند. بخش اول این آموزشها بر توانمندی بدنی و نظام جمع و انضباط و ارتباط و راهپیمایی نظامی و آموزش اولیه سلاح متمرکز است که به‌طور عمومی زندگی سربازی را جلوه‌گر می‌سازد. به عبارت دیگر بخش اول آموزشها بر تمرین و آمادگی افراد برای انجام خشونت‌های نظامی استوار است و بخش دوم، بر تمرینهای عملیاتی و چگونگی پیوستن سربازان به گروه‌های پیاده‌نظام ده‌نفری و به‌کارگیری اسلحه و زندگی در میدان نبرد تکیه دارد.

تمام سربازان مورد بررسیهای پزشکی و ذهنی و آزمایشات روانی و استعداد سنجی، مشابه آنچه که در سایر ارتشهای بزرگ وجود دارد، قرار می‌گیرند. بررسیها و آزمایشاتی که موقعیت و جایگاه مناسب هر فرد را در رشته‌های مختلف و نوع نیروی مناسب آنها را تعیین می‌نماید. کسانی که شایستگی ورود به مناصب درجه‌داری و افسری را دارا می‌باشند جدا می‌نماید. در مرحله اول آموزش، برای هیچ‌یک از سطوح تحصیلی اولویت مهمی وجود ندارد و صلاحیتهای آموزش عالی مورد توجه قرار نمی‌گیرد. در عین حال برای افرادی که بی‌سواد هستند و یا زبان عبری را به‌خوبی بلد نیستند، درسهای اضافی دیگری در نظر می‌گیرند تا آنها بتوانند مسائل و مشکلات خود را در جامعه به نحو مناسبی اداره نمایند. با اتمام دوره آموزشی اصلی (پایه) اکثر سربازان به رشته‌های گوناگون ارتش و نیروهای آن مانند توپخانه، زرهی و پیاده نظام تقسیم می‌گردند، تا آموزشهای تخصصی را فراگیرند. در عین حال افرادی که به عنوان افسران احتمالی آینده انتخاب شده‌اند به نیروی پیاده‌نظام^(۲) ملحق می‌شوند. افراد انتخاب شده برای نیروی هوایی و دریایی نیز به سوی جنگ‌افزارهای خاص آن هدایت می‌شوند.

سربازانی که از توانمندیهای بدنی کمی برخوردار هستند و در ارتشهای دیگر معاف می‌شوند، در ارتش رژیم صهیونیستی پذیرفته می‌گردند و مورد آموزش اصلی (پایه) جداگانه‌ای قرار می‌گیرند، که زمان آن کوتاه‌تر و برنامه‌های آن از سختی و فشار کمتری برخوردار است. این دوره‌ها شامل آموزش انضباط، ارتباط، راه‌پیمایی نظامی و آموزش اولیه‌ای که آنها را برای مأموریت‌های غیر رزمی توانا می‌سازد و برای کارهای اداری آماده می‌نماید. اگر توانایی بدنی و ذهنی افراد زیاد پایین باشد، از انجام خدمت سربازی معاف می‌گردند.

د: دوره آموزشی فرمانده گروه

بعد از اینکه کاندیداهای افسری مشخص و برای گذراندن دوره افسری برگزیده شدند، به مدت چند هفته در اختیار پیاده نظام قرار می‌گیرند تا به مثابه یک سرباز خدمت نمایند. سپس به مدت سه ماه وارد دوره آموزشی فرماندهی گروه^(۱) می‌گردند. این دوره مخصوص آموزش سربازان برای ارتقا به درجه سرجوخه می‌باشد. این دوره تحت کنترل شعبه نیروی انسانی ارتش در سطح کشور و در چارچوب نیروی پیاده نظام، برای تضمین هماهنگی و تجانس آموزشها در کل ارتش است. این دوره بر تاکتیکهای پیاده نظام و به‌کارگیری سلاح در میدان و جنگ در شب متمرکز است. کاندیداهای افسری در خلال این دوره باید کفایت و مهارت‌های خود را در فرماندهی گروه‌های ده‌نفری ثابت نمایند. البته امکان کوتاه شدن مدت این دوره و یا حذف آن برای خدمت در افسرانی که برای نیروهای رزمی و یا تخصصی و فنی (مانند مهندسی و نگهداری) انتخاب شده‌اند وجود دارد، که به محض اتمام دوره آموزش اصلی (پایه) برای فراگیری مهارت‌های تکنیکی موردنظر، مانند فرماندهی و نگهداری تانکها و آتش توپخانه و تکنولوژیهای مخابراتی اعزام شوند.

ه: دوره آموزشی فرمانده دسته

این دوره برای آماده نمودن کاندیداهای افسری آغاز می‌شود که گذراندن آن دو ماه تمام به طول می‌انجامد و تحت نظارت و کنترل شعبه نیروی انسانی برای تمام بدنه ارتش در چارچوب نیروی پیاده نظام انجام می‌گیرد. هدف این دوره، ارتقای سرجوخه‌ها به درجات

گروهبانی است و بر فرماندهی دسته‌های پیاده نظام، که سی و پنج نفر هستند، متمرکز است. تعداد بسیار کمی از کاندیداهای افسری مجازند که این دوره آموزشی را طی نکنند. حتی افسرانی که به نیروهای هوایی و دریایی نیز تعلق دارند باید این دوره را بگذرانند.

ز : دوره آموزشی افسری

پشت‌سرگذشتن مراحل قبلی با موفقیت موجب حضور کاندیدا برای دوره افسری^(۱) می‌گردد که شش ماه تمام به طور می‌انجامد. این دوره نیز تحت نظارت و کنترل شعبه نیروی انسانی و در چارچوب نیروی پیاده نظام می‌باشد. این دوره به منزله مانع اصلی و لازم برای عبور و رسیدن فرد به درجه افسری است و هیچ فردی از طی این دوره آموزشی بجز خلبانان نیروی هوایی مستثنی نمی‌باشد. تمرکز در این دوره بر فرماندهی در میدان و تاکتیکهای پیاده نظام و به‌کارگیری جنگ افزار دسته و شناخت توپوگرافی رژیم صهیونیستی و مناطق اشغالی می‌باشد و بخصوص بر "تربیت اجتماعی" استوار است. این موضوع شمار زیادی از سنت‌ها و الگوهای زندگی تعاونی و مشترک پالماخ و شهرک‌نشینان اولیه را در بر دارد و بر نوعی ساختار روانی - اخلاقی^(۲) استوار است. همچنین بر تکامل شخصیت فرماندهی و گسترش روحیه تهاجمی و توانایی حل مشکلات در میدان در هر دو سطح تاکتیکی و انسانی متمرکز است. هر یک از کاندیداها باید مسئولیت دسته‌ای را بپذیرند و مشکلات تاکتیکی طرح شده را با شیوه‌های عملی و براساس ضرورت ایجاد وسایل جایگزین و اجرای آن، حل نمایند (با این توجه که آنها نمی‌توانند اقدامات معمول را به‌کار گیرند). به این ترتیب کاندیداهای افسری نسبت به راه‌حلهای بدیع و غیرعادی توانا می‌شوند و همیشه راه پیشروی و جذب و به دنبال کشانیدن افراد را فرامی‌گیرند. هدف این دوره رشد هماهنگی میان الگوی شخصیت و تفکر فردی است. آموزشها در این دوره بر سرعت و دقت ارسال گزارشات به فرماندهی و عدم تأخیر در ارائه اطلاعات و پنهان نماندن آن است، حتی اگر در تعارض و تضاد با یکدیگر باشد!

بعد از انجام موفقیت‌آمیز این دوره کاندیدای افسری به درجه ستوان دومی نائل می‌شود و اکثر آنها بعد از یکسال خدمت رضایت‌بخش به درجه ستوانی نائل می‌گردند. افسران جدید به واحدها ملحق می‌شوند و به طور عادی مدتهای مدید در آنجا بسر

خواهند برد و در نتیجه، نقش یگانهایشان را به خوبی درک کرده و افراد آن را به صورت مناسب خواهند شناخت. کمبودی در آموزشهای رسمی بعد از رسیدن فرد به درجه افسری وجود ندارد. آنچه اهمیت دارد و مورد توجه قرار می‌گیرد، بالا بردن انگیزه و شایستگی آنان است. ترقی بعدی آنان براساس کارایی عمومی و بر نتایجی که از دوره‌های کوتاه مدتی که در نیروی مربوطه و رسته‌های آن در خلال زمانهایی که به خدمت فعال سالیانه فراخوانی می‌شوند استوار است.

ح: چارچوب افسران نظامی

انتخاب افسران جوانی که مایل به خدمت نظامی باشند، بعد از گذشت زمان و به دست آوردن تجربه، برای تصدی پست و مشاغل خالی شده می‌باشد. بعد از اینکه فرد پذیرفته شد قراردادی به مدت سه سال، که هم قابل تجدید است و هم قابل اتمام، با او بسته می‌شود. اما در مورد افسران نیروی هوایی و خلبانان مدت قرارداد خدمت نظامی طولانی‌تر است و نیروی دریایی نیز براساس سیستم قرارداد "خدمت کوتاه‌مدت" بیشتر افسران موردنیاز خود را به خدمت می‌گیرد.

تمام افسران نظامی برای گذراندن آموزشهای رسمی نوبت دوم مورد مساعدت و پشتیبانی قرار می‌گیرند. تعداد زیادی از افسران رژیم صهیونیستی از این فرصتی که برایشان فراهم آمده است استفاده می‌نمایند. حداقل ۲۵ درصد آنان دارای مدرک دانشگاهی و یا معادل آن هستند. این افسران در اثنای خدمت نظامی به آموزشهای انتخابی و دوره‌های مخصوصی که آنها را به طور دائمی با پیشرفتهای جدید در زمینه تخصصی‌شان در هر دو حوزه تاکتیکی و فنی آشنا می‌نماید گسیل می‌شوند که این آموزشها در زمانهای حفاصل میان درجات نظامی بعدی و یا مشاغل بعدی آنان به انجام می‌رسد و مدت آن به‌طور معمولی بین سه تا چهار سال درنوسان است. افسرانی که صلاحیت و شایستگی ارتقا نداشته و یا انتخاب نشده‌اند مورد تجدید قرار داد قرار نمی‌گیرند.

در رژیم صهیونیستی دانشکده عالی جنگ به مانند "دانشکده سلطنتی بریتانیای برای آموزشها و مطالعات دفاعی" و یا "دانشکده جنگ آمریکا" و یا "آموزشگاه جنگ فرانسه" وجود ندارد به جای آن تمام افسران موجود خود را در درجات متوسط و عالی که در خدمت نظامی به‌سر می‌برند به دانشکده‌های عالی جنگ و مؤسسات آموزش

آمریکا و اروپا گسیل می‌دارد، تا با عقاید و نظریات و مفاهیم و تکنولوژیهای دفاعی گوناگون و متنوع آشنا شده و آنها را با خود به رژیم صهیونیستی بیاورند.

ط : دانشکده فرماندهی و ستاد (پوم)

علی‌رغم سخن پیشین در رژیم صهیونیستی دانشکده فرماندهی و ستاد^(۱) وجود دارد که تا حد زیادی با دانشکده آمریکایی در فورت لیفینورث - کانزاس مشابه است. گذراندن موفقیت‌آمیز دوره آموزشی یکساله آن از عوامل اصلی ارتقای فرد به درجه سرهنگ دومی^(۲) و بالاتر می‌باشد. این دانشکده که به اسم "پوم" (POUM) معروف است به آموزش تمام نیروهای رزمی و پشتیبانی به‌طور مشترک در سطوح هنگ (تیپ^(۳)) و اوگدا^۲ می‌پردازد. این دوره شامل تمام نیروها بوده و بر موارد زیر متمرکز است: آموزش ستاد^(۴)، مشکلات فرماندهی و راه‌حلهای آن، مواضع اصلی فرماندهی، الزامات ستادی^(۵) در عملیات، آشنایی با ارتش رژیم صهیونیستی، هنر جنگ^(۶) و تاریخ نظامی رژیم صهیونیستی. نسبت تدریس هر یک از موارد فوق با گذشت زمان تغییر کرده است. مهمترین فواید این دوره یکساله این است که بیش از صد نفر از کاندیداهای درجات عالی افسری از تمام نیروهای رزمی و پشتیبانی، با یکدیگر کار می‌کنند و شناخت خوبی نسبت به همدیگر پیدا می‌نمایند. شیوه آموزشی و تحقیقاتی "پوم" تا حد زیادی مشابه شیوه سایر دانشکده‌های فرماندهی و ستاد است که مأموریت آماده نمودن افسران با درجات متوسط را برای ارتقا به درجات عالی دارند. ولی شیوه این دانشکده تا حدی با چیزی غیرعادی که آن را کنترل عملیاتی (Operational Control) می‌نامند، از سایر دانشکده‌ها متمایز می‌گردد. هدف اصلی "کنترل عملیاتی" بر رهایی و نجات از گیرافتادگی رزمی است، که ناشی از پریشانی و در "انتظار دستور جدید" ماندن است. صهیونیستها میان کنترل شدید رزمی و رفتار هرج و مرج‌گونه فردی، به راه‌حل میانه و رضایت‌بخشی دست یافته‌اند. این راه‌حل، نوعی از اصل "واکنش منعطف"^(۷) است که درون اوگداها (لشکرها) و یا حتی هنگ‌ها (تیپ‌ها) عمل می‌شود. این عمل توسط

۱- کلیة للقيادة و الارکان

۳- مستوى الفوج (اللواء)

۵- واجبات الارکان

۷- الرد المرن

۲- مقدم

۴- تدريب الارکان

۶- نظرية فن الحرب

فرماندهان محلی در وضعیتی که قادر به ارزیابی فوری وضعیت غیرمنتظره باشند صورت می‌گیرد. افسران یاد می‌گیرند که نقشه‌های عملیاتی در جنگ قابل شکست است و دشمن گاهی اوقات به صورت غیرمنتظره اقدام می‌کند، همان‌گونه که واحدهای صهیونیستی گاهی نمی‌جنگند و یا برحسب آنچه که نیاز است عمل می‌نمایند. در چنین حالتیابی دودلی پدید می‌آید و توان رزمی از کار می‌افتد. در چنین زمانی باید به سازماندهی مجدد یگان دست زد و منتظر دستورات جدید بود. به این دلیل که گاهی اوقات فرماندهان عالی‌رتبه از فهم و شناخت دقیق وضعیت محلی به خاطر "ابهام صحنه رزم" باز می‌مانند، بر فرماندهان گردان‌ها و تیپ‌ها لازم است که شایستگی خود را نشان دهند و تصمیمات تاکتیکی اتخاذ و اجرا نمایند، زیرا که با اوضاع نامساعدی روبه‌رو شده‌اند و باید از تمام فرصت‌های آماده محلی استفاده نمایند. از فرماندهان یگانهای رزم خواسته می‌شود که یگانهای خود را در حالت رزم نگه دارند و در جهت محور پیشروی اصلی حرکت نمایند.

با این حال ضروری است که فرماندهی بالاتر هر گونه فعالیتی را که انجام آن لازم است فوراً ابلاغ نماید. این فرمانده می‌تواند برای خشتی کردن آن عمل مداخله نماید و یا اینکه تصمیم فرمانده پایین‌تر را تقویت و پشتیبانی نماید و هماهنگیهای لازم را به عمل آورد. این اصل در فرماندهی عملیاتی با خصوصیت و شخصیت صهیونیستها هماهنگ است. برای اینکه این اصل در مقام اجرا موفق باشد باید حتماً در سطح محلی محصور گردد و فرمانده عالی نیز دارای تفکر سریع و منعطف و مصمم باشد تا بالاترین سطح بویایی و انگیزه را در واحد رزمی به وجود آورد.

ی: آموزش کادرها و پرسنل نیروی مسلح رژیم صهیونیستی

سایت اینترنتی *Lcweb* به نشانی زیر درباره آموزش کادرها و پرسنل نیروی مسلح رژیم صهیونیستی آورده است^(۱): جوانان با ورود به سن ۱۸ سالگی و معرفی به ارتش، یکی از سه آموزش اساسی و مقدماتی زیر را می‌گذرانند: ۱- عمومی: برای زنان و مردان با محدودیتهای جسمی؛ ۲- یگان: برای سربازان متخصص و به منظور خدمت در واحدهای غیر پیاده نظام مانند: زرهی، توپخانه، و تیپ برای کلیه پیاده نظام‌ها؛ ۳- آموزش مقدماتی عمومی: برنامه‌ای جهت‌گیری شده شامل چگونگی استفاده از تسلیحات نظامی اولیه که یک ماه طول می‌کشد.

1- <http://lcweb2.loc.gov/cgi-bin/query>

آموزش یگان سه تا چهار ماه طول می‌کشد، که آموزش پیاده نظام را شامل می‌شود. پس از این، آموزش پیشرفته تخصصی تری نیز برگزار می‌شود. این آموزش برای آن دسته از افرادی است که به واحدهای ثابت یگانی اختصاص یافته‌اند. دوره آموزش مقدماتی تیپ چهار تا پنج ماه طول می‌کشد. این آموزش در پادگانهای آموزشی پیاده نظام فردی و تیپ‌های هوایی انجام می‌گیرد.

آموزش مقدماتی، مرحله‌ای بسیار طاقت‌فرسا برای ورود به ارتش رژیم صهیونیستی است. مهارت‌های آموزشی کسب شده در این دوره شامل؛ راهپیمایی‌های اضطراری، اردوها، رزمهای شبانه و دوره‌های با مانع با تأکید بر عملیات در سطح دسته و جوخه می‌شود. همچنین بر افزایش دانش سربازان دربارهٔ سنت‌های کشور و آشنایی با هویتها، ایده‌آلها و اهداف کشور تأکید می‌گردد و از کیبوتص‌ها، موشاوها و اماکن مقدس یهودیان یا ارتش رژیم صهیونیستی بازدید می‌شود. آموزش مقدماتی مانند کوره ذوب عمل می‌کند و گروه‌های قومی مختلف را از طبقات اجتماعی - اقتصادی متفاوت گردهم می‌آورد. نیروهای دفاعی رژیم صهیونیستی (ارتش) نقش مهمی در آموزش و ادغام مهاجران جدید دارند. پس از پنج ماه خدمت در واحدهای تخصصی، کلیه سربازان برای توانایی‌هایشان در فرماندهی ارزیابی می‌شوند. حدود نیمی از آنان برای آموزش‌های بیشتر به منظور فرماندهی جوخه‌ها، تانکها و دیگر افسران درجه‌دار، واجد شرایط شناخته و پذیرفته می‌شوند. افرادی که انتخاب می‌شوند دوره فرماندهی کوتاهی را (سه الی چهار ماه) می‌گذرانند. این دوره اغلب در میدان برگزار می‌شود، جایی که سربازان در نقش‌های فرماندهی نوبتی در تمرینات شبانه و روزانه عمل می‌کنند. آنهایی که این دوره را با موفقیت طی کنند، یا به واحدهای اصلی خود به عنوان درجه‌داران جزء برای شش تا ده ماه برمی‌گردند، یا در مقام مربیان آموزش‌های مقدماتی جذب و معرفی می‌شوند. در این مرحله، آنان از نظر توانایی افسری ارزیابی بیشتری می‌شوند. این ارزیابی شامل تعداد سربازان زیردست و معرفی فرماندهان آنها می‌شود. افزون بر آن، روان‌پزشکان ارتش آنها را معاینه می‌کنند. پس از آن، کسانی که انتخاب نمی‌شوند در آموزش افسری قبول نمی‌شوند. درجه‌دار باقی می‌مانند تا سه سال خدمت فعال خود را به اتمام برسانند.

تمام نامزدهای افسری، مشمولانی هستند که از بین سربازان دوره اولیه خدمت انتخاب شده‌اند. رژیم صهیونیستی هیچ دانشکده نظامی برای افسران ندارد. سه آموزشگاه برای آموزش نظامی اختصاص یافته است و دانش‌آموزان را در تعطیلات

تابستان به اردوهای نظامی می‌فرستند، به فارغ‌التحصیلان این آموزشگاهها به هنگام ورود به خدمت ارتش درجه "سرجوخه" داده می‌شود و اکثر آنها برای افسر شدن اقدام می‌کنند. پس از اینکه افسران جزء خدمت اجباری خود را به پایان رساندند، افسر ذخیره می‌شوند یا قراردادهایی که هر سه تا پنج سال قابل تجدید است را تحت عنوان سربازان ثابت (کادر) امضاء می‌کنند. طیف وسیعی از طبقات اجتماعی و اقتصادی در یگان افسران معرفی می‌شوند، با این همه، سابراها (بومی‌ها)، اشکنازی‌ها (اروپایی تباران) و اعضای کیبوتص‌ها و موشاوها براساس امتیازات اجتماعی خود معرفی می‌گردند.

دوره ارتش برای نامزدهای افسری در یک پایگاه در سه مرحله برگزار می‌شود:

- دوره شش ماهه پیاده نظام برای واحدهای پیاده نظام و چتر باز؛

- دوره تسلیحات رزمی دو ماهه برای افسران زرهی، توپخانه، مهندسی و دفاع هوایی؛

- دوره افسری مقدماتی دو ماهه برای کلیه نامزدهای خدمت پشتیبانی.

دو دوره اخیر، هر یک با دوره‌های تخصصی سه ماهه یگان‌های مربوطه افسران دنبال می‌شود، آنهایی که دوره را به اتمام می‌رسانند (درصد عدم پذیرش پنجاه درصد است) با درجه ستوان دومی به واحدهای خود باز می‌گردند و فرمانده دسته می‌شوند. این افسران معمولاً دو سال بیشتر از وظیفه فعال خدمت می‌کنند. حدود ده درصد از افسران جزء پس از اتمام خدمت دو یا سه ساله خود، به یگانهای خدمت دایم می‌پیوندند. آنان معمولاً پس از گذراندن یک دوره آموزشی، مسئولیت فرماندهی گروهها را برعهده می‌گیرند.

برخی از افسران جوان در دوره فرماندهی گروهانها شرکت می‌کنند. این دوره را یگانهای آنها برگزار می‌کنند. هر چند اغلب شرکت‌کنندگان در این دوره‌ها قصد دارند وارد خدمت دوره احتیاط شوند، یعنی تمایلی به جذب در ارتش ندارند. اما آن دسته از مردانی که برای مشاغل طولانی‌تر در ارتش انتخاب می‌شوند، بعدها به دانشکده "فرماندهی و ستاد" فرستاده می‌شوند و در آن دوره یکساله را برای کسب درجه سرگردی می‌گذرانند. شمار اندکی از سرتیپ‌ها و سرهنگ‌ها همراه با برخی از مقامات غیرنظامی برجسته در دوره یکساله دانشگاه دفاع ملی حاضر می‌شوند. در دانشگاه دفاع ملی، مدیریت، استراتژی و نظامی‌گری (مدیریت استراتژیک) تدریس می‌شود. تعداد کمی از افسران ارتش رژیم صهیونیستی نیز در بریتانیا، فرانسه و ایالات متحده تحصیل می‌کنند.

افسران عادی بسرعت ارتقا می‌یابند. فرماندهان گروهانها بیشتر بیست و پنج ساله‌اند.

فرماندهان گردان‌ها سی ساله و فرماندهان تیپ‌ها سی و پنج تا چهل ساله می‌باشند. بازنشستگی در سن پنجاه و پنج سالگی اجباری است، گرچه افسرانی بوده‌اند که خدمت خود را در چهل یا چهل و پنج سالگی ترک کرده‌اند.

ک: نیروهای ذخیره و آموزشهای دانشگاهی

قوانین رژیم صهیونیستی، به دانشجویان این کشور اجازه می‌دهد خدمت نظامی را چهار سال به تعویق بیندازند تا بتوانند فارغ التحصیل شوند. اما به دلیل اینکه جامعه یک رژیم صهیونیستی جامعه جنگی^(۱) است بر تمام دانشجویان واجب است که از یک نظام معین، که آنان را در کنار سلاح نگه می‌دارد، تبعیت نمایند. این از طریق ارتباط آموزش دانشگاهی با برنامه‌های نظامی^(۲) میسر است. به این نحو که دانشجویان بعد از اتمام تحصیل و کسب مدرک دانشگاهی^(۳) به صورت داوطلبانه^(۴) به خدمت می‌روند و یک چهارم آنان (فارغ التحصیلان) به خدمت فعال^(۵) برای تأمین احتیاجات ارتش رژیم صهیونیستی به تخصصهای مهندسی و پزشکی و روان‌شناسی و جامعه‌شناسی و الکترونیک و اداری و سایر حوزه‌های فنی جذب می‌شوند. ارتش احتیاط، مرکز ثقل ارتش رژیم صهیونیستی به‌شمار می‌رود و تلاش زیادی برای آماده نگه داشتن این ارتش می‌شود. برنامه‌های هدایتی و سایر برنامه‌های خاص در هماهنگی میان مدیران این دانشگاهها و شعبه نیروی انسانی ارتش به عمل می‌آید. ارتش هر ساله در جذب فارغ التحصیلان برای توسعه مداوم نیروهای خود تلاشی می‌نماید. نیروهای احتیاط مردان به میزان پنجاه درصد و نیروهای احتیاط زنان به میزان ۱۵ تا ۲۰ درصد و سایر نیروهای مهاجر به میزان ۳۵ درصد ارتش احتیاط را تشکیل می‌دهند. اگر به منابع صهیونیستی اعتماد نماییم، به این نتیجه خواهیم رسید که رژیم صهیونیستی به این دسته از افراد امتیازات خاصی را برای آموزش دانشگاهی و برای فعالیت در ارتش اعطا می‌نماید. تمام این امتیازات به خاطر کمک به آنها برای زندگی در جامعه رژیم صهیونیستی است. این امتیازات حتی شامل مدت زمان خدمت احتیاط نیز می‌شود. به‌طور مثال، مردان مهاجری که بیست سال از عمرشان گذشته است، هیجده ماه در

۱- ارتباط التدریب الجامعی ببرامج التدریب العسکری
۲- تطوع

۱- المجتمع الاسرائیلی کمجتمع حرب

۳- اجازة الجامعیة

۵- الخدمة العامله

ارتش احتیاط خدمت می‌نمایند، در حالی که افراد عادی متولد رژیم صهیونیستی سی و شش ماه خدمت می‌نمایند. یا مهاجران بیست و دو ساله نُه ماه در خدمت احتیاط خواهند بود و مهاجر جدیدی که دارای اولاد می‌باشد، فقط نود روز در خدمت احتیاط به‌سر خواهد برد. (جیش العدوان الصهیونی، ۱۹۷۹، ۲۶۴)

بخش سوم: ساختار و سازمان آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی

ساختار نظامی و سازمان آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی چگونه با یکدیگر ارتباط برقرار می‌نمایند. شعبه ستاد کل مهمترین شعبه است و رئیس آن بعد از رئیس ستاد دومین شخص از نظر اهمیت است و جانشین او می‌باشد. این شعبه فعالیت‌های مربوط به نیروی زمینی و نیروی ارتباطات و مخابرات را به عهده دارد و میان فعالیت‌های فرماندهی ناهال و فرماندهی آموزش و پدافند سرزمینی و حکومت نظامی و پدافند شهری و واحد ارتباطات نیز هماهنگی برقرار می‌سازد و هدایت آنها را برعهده دارد.

این شعبه تنها شعبه‌ای در ارتش رژیم صهیونیستی است، که در آن افسرانی با درجه سرلشکری وجود دارد علاوه بر رئیس شعبه، رئیس قسمت آموزش و رئیس قسمت حکومت نظامی نیز دارای درجه سرلشکری است (ریاض الاشقر، ۱۹۸۸، ۷). این شعبه در آغاز شعبه عملیات نام داشت. قسمت آموزش نیز دو بار از آن جدا شد و به صورت مستقل درآمد و مجدداً به آن پیوست.

قسمت آموزش مهمترین بخش این شعبه است و توسط افسری با درجه سرلشکری اداره می‌شود، که عضو شورای هماهنگی ستاد کل نیز می‌باشد. مأموریت‌های اصلی این قسمت عبارت‌اند از: تدوین دکترین جنگی ارتش^(۱)، انجام تحقیقات و پژوهش در باره دکترین‌های جنگی ارتش‌های عرب، تدوین پاسخها و اقداماتی که در آموزشها و مانورها مورد آزمایش قرار می‌گیرد، طرح‌ریزی مانورهای ارتش، سازماندهی و نظارت بر آنها، تدوین درسهای جنگی مربوط به عملیات نظامی که ارتش رژیم صهیونیستی به آنها اقدام نموده‌است، سازماندهی تمرینهای بدنی در ارتش، هماهنگ نمودن فعالیت‌های فرماندهی آموزش و نظارت بر جهت‌گیریهای مجله "معراخوت"، که توسط ارتش منتشر می‌شود. رئیس قسمت آموزش دارای چهار معاون است که امور زیر را اداره می‌نمایند: مانورها، دکترینهای جنگی، دکترینهای جنگی ارتش‌های دشمن و امور مربوط به مسائل تاریخی.

فرماندهی آموزش، یکی از فرماندهیهای تشکیلات غیرمیدانی در ارتش رژیم صهیونیستی است. شورای اجرایی قسمت آموزش چارچوبی سازماندهی شده را تشکیل می‌دهد که بر تمام "اصول آموزش"^(۱) که شورای ستاد به نیروهای زمینی و واحدهای دیگر ارسال می‌نماید نظارت دارد. این فرماندهی مسئول اجرای دوره‌هایی است که قسمت آموزش آن را مقرر نموده است و با فرماندهی مناطق سه‌گانه نظامی ارتباط دارد.

البته صلاحیتهای قسمت آموزش و مسئولیتهای آن با ایجاد فرماندهی نیروی زمینی در سال ۱۹۸۳ کاهش یافته است. این کاهش در دو زمینه آموزش نیروهای زمینی و دکترینهای جنگی اتفاق افتاده است. این تغییر و دگرگونی سازمانی در آینده محل مناقشه همیشگی خواهد بود. مهمترین معارضه‌ای که فرماندهی جدید نیروی زمینی با آن مواجه بود، با قسمت آموزش در شعبه ستاد کل بود، که یکی از طرحهای پیشنهادی برای ایجاد این فرماندهی جدید، اقتضا می‌کرد فرماندهی نیروی زمینی صلاحیتهای قسمت آموزش را گسترش دهد. بر این مبنا فرماندهی نیروی زمینی اکنون بر "آموزشگاه افسران"^(۲) اشراف دارد. همان‌طور که تعهد شده بود این فرماندهی بر آموزشهایی که مربوط به قسمت آموزش است نیز اشراف دارد. در حال حاضر مسئولیتهای قسمت آموزش به "آموزش آمادگی"^(۳) و هماهنگی میان نیروهای اصلی سه‌گانه ارتش برمی‌گردد. همچنین این مناقشه در مورد سرنوشت این قسمت و تشکیلات آن در آینده وجود دارد.

الف : مؤسسات آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی

فرماندهی نیروی زمینی دارای دو آموزشگاه افسری، به نام آموزشگاه افسران و آموزشگاه زرهی می‌باشد. نیروی مهندسی نیز دارای سه آموزشگاه مهندسی نظامی، عبور، و جنگ شیمیایی - بیولوژیکی - هسته‌ای، است. فرماندهی گادنا که در اوایل دهه ۹۰ با سپاه آموزش ادغام گردید و "سپاه آموزش و جوانان" را به وجود آورد، دارای هفت پایگاه آموزشی می‌باشد. فرماندهی ناهال نیز دارای یک دانشکده درجه‌داری می‌باشد. سپاه زنان نیز دارای یک مؤسسه آموزشی است. در اینجا دانشکده مشترک نیروها برای فرماندهی و ستاد و دانشکده امنیت ملی، که

۱- قواعد التدریب

۲- مدرسة الضباط

۳- التدریب التاهیلی

در ارتباط با شعبه ستاد کل می‌باشد، به دلیل اهمیت مأموریتشان در زمینه آموزشی به صورت کاملتر معرفی خواهند شد.

ب: دانشکده مشترک فرماندهی و ستاد^(۱)

این دانشکده در ابتدای تأسیس "آموزشگاه فرماندهی و ستاد" نام داشت و در سالهای اخیر، عنوان آن به "دانشکده مشترک فرماندهی و ستاد" تغییر یافته‌است. مأموریت این دانشکده، که فرماندهی آن را افسری با درجه سرتیپی به عهده دارد، عبارت است از: آماده‌سازی افسران ارشد برای تصدی مناصب گوناگون در ستاد، در هماهنگی با فرماندهیهای مناطق و سازمانها و تشکیلات و سطوح موازی نیروهای هوایی و دریایی، ایجاد پایه‌های مطلوب و مورد نیاز برای به عهده گرفتن مناصب ستادی در شورای ستاد کل و در فرماندهیهای نیروهای زمینی و دریایی و هوایی و سایر نیروهای ارتش، گسترش و توسعه فرهنگ و معارف افسران^(۲) در مطالعات و پژوهشهای دانشگاهی و نظامی.^(۳) این دانشکده در مه ۱۹۵۴ افتتاح گردید و تا سال ۱۹۷۵ حدود دوهزار افسر از آن فارغ‌التحصیل گردید. در سال ۱۹۶۹ دروس دانشگاهی این دانشکده با دروس نظامی در یکدیگر ادغام گردید. این ادغام به ترتیب خاصی با همکاری دانشگاه تل‌آویو انجام گرفت. دروس و پژوهشهای دانشگاهی آن عبارت‌اند از:

علوم یهودیت، تاریخ عمومی و تاریخ مردم رژیم صهیونیستی، تاریخ خاورمیانه و تمدن اسلامی، مدخلی بر علم اقتصاد، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی. دانشجو بعد از فارغ‌التحصیلی باید یک‌سال دیگر در یکی از دانشگاهها برای اخذ مدرک لیسانس به گذراندن دروس و پژوهش پردازد. دوره‌های آموزشی آن برای نیروهای زمینی دایمی و هر ساله و به مدت یازده ماه برقرار است، ولی برای نیروی هوایی و دریایی به صورت دائمی و هرساله نیست. افسرانی که برای گذراندن دوره‌های آموزشی وارد دانشکده می‌گردند، باید دارای درجه سروانی و بالاتر باشند و اکثر آنان باید کسانی باشند که از دوره‌های آموزش مربوط به فرماندهی گروهان در نیروهای پیاده و زرهی و یا دوره‌های نظامی مقدماتی فارغ‌التحصیل شده باشند. اکثر مدرسین آن از فرماندهان سابق تیپ‌ها یا از کسانی هستند که در مناصب موازی با آن خدمت نموده‌اند.

۱- کلیة الاسلحة المشتركة للقيادة والارکان

۲- توسیع ثقافة الضباط

۳- الدراسات الاکادیمیة والعسکرية

ج : دانشکده امنیت ملی / دانشکده دفاع ملی

این دانشکده بالاترین و عالی‌ترین مؤسسه ارتش برای پژوهش و تحقیق در امور امنیتی است. این دانشکده اولین بار در اکتبر ۱۹۶۳ افتتاح گردید و در یولیو ۱۹۶۷ بعد از اجرای چهار دوره آموزشی بسته شد. مجموع افرادی که در این چهار دوره شرکت داشتند یک صد و دو نفر بودند که سی و نه نفر آنان افسر و بقیه از مسئولین ارشد وزارتخانه‌های دولتی و مؤسسات دیگر بودند، که در زمینه امور امنیت ملی فعالیت می‌نمودند. این دانشکده مجدداً در سپتامبر ۱۹۷۷ بازگشایی شد و تصمیم گرفته شد که نسبت غیرنظامیان به نظامیان از یک سوم تجاوز نماید و مدت هر دوره آن نیز یکسال کامل باشد. هر دوره آموزشی به چهل فصل پژوهشی به شرح زیر تقسیم می‌گردد: فصل اول، خاص مطالعات و پژوهشهای مقدماتی و آماده‌سازیهای اولیه و نظریه‌های استراتژیک و تصمیم‌گیری و توانمندیهای زیربنایی حکومت رژیم صهیونیستی می‌باشد. فصل دوم، خاص مطالعات و پژوهشهای مربوط به جامعه رژیم صهیونیستی و جوامع یهودی در جهان و اقلیتهای قومی در رژیم صهیونیستی و موضوعات اقتصادی و تکنولوژیکی - علمی است. فصل سوم و چهارم، خاص مطالعه و پژوهش پیرامون نظریه و تئوری امنیت: استراتژیهای رژیم صهیونیستی، و سازمانهای مسئول اجرا^(۱)؛ یعنی وزارت دفاع و ارتش است و در ارتباط با تولیدات نظامی^(۲) نیز بحث می‌شود. به دانشجویان این دانشکده پژوهشهایی به هر دو زبان انگلیسی و عربی ارائه می‌شود و در کنفرانسهایی راجع به یهودیت و تاریخ علوم شرکت می‌نمایند. مدرسین این دوره‌ها را تعدادی از افسران ارشد و اساتید دانشگاهها و مؤسسات و انستیتوهای عالی فرهنگی^(۳) تشکیل می‌دهند.

هدف اصلی دانشکده دفاع ملی^(۴)، توسعه برتری و مهارتهای حرفه‌ای دانشجویانی می‌باشد که برای تصدی پستهای بالاتر و مهمتر در نیروی دفاعی رژیم صهیونیستی^(۵) و تشکیلات دولتی در نظر گرفته شده‌اند.

اصول راهنمای برنامه آموزشی این دانشکده عبارت است از :

- ۱- مطالعه و بررسی عناصر دفاع ملی :
- ۱-۱- مطالعه مفاهیم پایه و مقدمات،

۲- الانتاج العسکری

۱- الجهاز المسئول عن التنفيذ

۳- معاهد الثقافة العليا

- ۱-۲- فهم ترکیب استراتژی ملی و دکترین دفاعی و استلزامات آنها،
 ۱-۳- افزایش آگاهی و حساسیت نسبت به مسائل و نیازهای تشکیلات دفاعی
 در زمینه‌های فکری و سازمانی،
 ۲- برانگیختن تفکر تحلیلگر مبتنی بر پژوهش دقیق، بررسی جایگزینها،
 ۳- تحقیق و توسعه^(۱)،
 ۴- امنیت داخلی و تروریسم،
 ۵- استراتژی - مطالعات موردی و تنگناها،
 ۶- نیروی دفاعی رژیم صهیونیستی و تشکیلات دفاعی،
 ۷- محیط بین‌المللی - تحقیق و بررسی تأثیر عوامل خارجی بر امنیت ملی و تجزیه
 و تحلیل الزامات آن از دیدگاه رژیم صهیونیستی،
 ۸- مطالعات امنیتی منطقه‌ای - خاورمیانه و فرایند صلح .
 دوره پایانی این برنامه آموزشی مشتمل بر موارد زیر است :
- ۱- درک تهدید،
 ۲- استفاده از زور و محدودیتهای استفاده از آن،
 ۳- دکترین دفاعی،
 ۴- صحنه رزم^(۲) آینده،
 ۵- شبیه‌سازی استراتژیکی و همایشهای پایانی.
 برنامه آموزشی این دانشکده با همکاری علمی دانشگاه حیفا در موضوعات زیر
 تکمیل می‌شود :
- ۱- استراتژی و جنگ،
 ۲- استراتژی - مطالعات موردی و تنگناها،
 ۳- اخلاقیات، معنویات و قواعد قانونی و اساسی ،
 ۴- جامعه رژیم صهیونیستی.
 برنامه آموزشی دانشکده با هدف ساختن زیربنایی عقلانی و روش‌مند، مبتنی بر
 تحقیق کمی و کیفی به عنوان مبنایی برای تصور و فهم استراتژی و دکترین دفاعی به شرح
 زیر می‌باشد :
- ۱- شالوده امنیت ملی،

- ۲- صهیونیسم امروز،
 - ۳- علم اقتصاد - اصول پایه و مفاهیم،
 - ۴- آمار، روش‌شناسی،
 - ۵- فرهنگ سازمانی،
 - ۶- محیط داخلی - تحقیق و بررسی عناصر ملی، قوت و ضعف و عوامل اصلی تأثیر دفاعی ملی در عرصه داخلی،
 - ۷- اقتصاد در رژیم صهیونیستی،
 - ۸- زیربنای استراتژیکی داخلی،
 - ۹- سیستم اجتماعی و سیاسی و استلزامات آنها،
 - ۱۰- تعامل و خودآموزی دانشجویان از طریق مباحثه‌های آزاد، برگزاری سمینارها و همایشها و رشد انتقاد سازنده،
 - ۱۱- دیدار با مقامات عالی^(۱) نظامی، سیاسی، و ملی، و شخصیت‌های بارز مردمی، دانشمندان و روشنفکران تا فرایند تصمیم‌گیری^(۲) ملی آشکار شود. این تبادلات^(۳) به دانشجویان اجازه دسترسی صمیمانه^(۴) و محرمانه به تصمیم‌گیران، الگودهندگان به عقاید عمومی^(۵) و استراتژیستهای ملی را می‌دهد.
 - ۱۲- خاورمیانه - بافت ژئواستراتژیکی،
 - ۱۳- علوم سیاسی - نظریه‌های اصلی،
 - ۱۴- دفاع ملی رژیم صهیونیستی،
 - ۱۵- جنگ ۱۹۷۳،
 - ۱۶- رسانه‌های گروهی،
 - ۱۷- دکترین امنیتی کشورهای عربی،
 - ۱۸- آموزش کامپیوتر.
- نحوه پذیرش^(۶) شرکت‌کنندگان برای ورود به دانشکده دفاع ملی به شرح زیر است:
- ۱- افسران نظامی توسط رئیس ستاد ارتش^(۷) معرفی شده و قبل از آغاز دوره

1- Officials

2- decision - making

3- exchanges

4- intimate

5- Public Opinion Shapers

6- Admission

7- Chief of Staff

مصاحبه‌ای نیز با فرمانده دانشکده^(۱) خواهند داشت.

۲- مقامهای غیرنظامی به وسیله اداره دولتی مربوطه معرفی و توسط فرمانده دانشکده پس از یک مصاحبه حضوری پذیرفته می‌شود.

۳- هریک از دانشجویان نظامی یا غیرنظامی با رعایت دو شرط زیر پذیرفته می‌شوند.

- داشتن حداقل مدرک لیسانس،
 - داشتن استعداد^(۲) حتمی^(۳) برای پیشرفت. (*WWW.IDF.NDC*)

د : دانشکده عالی جنگ

در رژیم صهیونیستی دانشکده عالی جنگ، که آخرین حلقه و بالاترین سطح آموزش نظامی و مبتنی بر به‌کارگیری کل ارتش و عملیات ترکیبی نیروهای سه‌گانه آن است، وجود ندارد (اوبالانس، ۱۹۸۳). رژیم صهیونیستی نیاز به این سطح از آموزش نیروهای خود را از طریق کشورهای آمریکا و اروپا (انگلیس، فرانسه و آلمان) تأمین می‌نماید. رژیم صهیونیستی چنین ترکیب آموزشی را (تا سطح دافوس در داخل و سطح دوره عالی جنگ در خارج) مناسب‌ترین ترکیب برای سیستم آموزشی نظامی ارتش خود می‌داند که توان آموزشی کشورهای پیشرفته نظامی را به توان موجود آموزشی خود می‌افزاید و به صورت عملی افسران عالی‌رتبه خود را با دکترینها و تکنولوژیهای نظامی پیشرفته روز و بالاترین سطح سازماندهی رزمی آشنا می‌سازد.

گذراندن این دوره آموزشی در خارج از کشور، برای دستیابی به درجات سرتیپی و سرلشکری ضروری است.

باید توجه داشت دانشکده امنیت ملی، که در بعضی از منابع به دانشکده دفاع ملی نیز معروف است، یک دوره آموزش علوم استراتژیک است که افسران عالی‌رتبه ارتش در کنار سایر مسئولین دولتی برای آشنایی با توان نظامی و ملی و نحوه هماهنگیهای بعدی با یکدیگر در زمان صلح و اضطراری و جنگ آن را فرامی‌گیرند و با استراتژی ملی کشور در ابعاد مختلف نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آشنا می‌گردند. به فارغ‌التحصیلان دوره آموزشی علوم استراتژیک در این دانشکده مدرک فوق‌لیسانس

1- Commander of NDC

2- potential

3- assured

اعطا می‌شود.

ه: ساختار جدید آموزشی در ارتش رژیم صهیونیستی

در راستای تمهیدات نیروی دفاعی رژیم صهیونیستی برای مقابله با چالشهای قرن بیست و یکم، شماری از تغییرات سازمانی در نیروی دفاعی رژیم صهیونیستی و ستاد فرماندهی آن ایجاد شد. این تغییرات ساختار و کارایی عملیات، آموزش، تجمع نیرو و پشتیبانی رزمی نیروی دفاعی رژیم صهیونیستی را تقویت خواهد کرد.

ایجاد "سپاه آموزش و دکترین" در ساختار سازمانی ارتش رژیم صهیونیستی در همین چارچوب معنی می‌یابد. این سپاه غیر از "سپاه آموزش و جوانان" است که در اوایل دهه ۹۰ از ادغام "سپاه آموزش" و "گادنا" - گردانهای جوانان - شکل گرفت. (www.idf.il) ایجاد "سپاه آموزش و دکترین" نقش مهم ترکیب دکترین نظامی ارتش رژیم صهیونیستی را با نیازهای آموزشی و مانورهای عملیاتی و درسهایی که از جنگهای گذشته به دست آمده و شناخت و درکی که از جنگهای آینده ترسیم گردیده‌است نشان می‌دهد.

برخلاف "سپاه آموزش و جوانان" که در سایت اینترنتی ارتش رژیم صهیونیستی از آن گفتگو شده‌است، درباره "سپاه آموزش و دکترین" مطلبی به چشم نمی‌خورد و تنها در اسلاید ساختار کلان ارتش و سازماندهی جدید ستاد مشترک از آن با همین عنوان نام برده شده‌است. همچنین ایجاد یک دانشگاه نظامی در کنار سایر دانشکده‌ها، برای آموزش و تربیت افسران و ارائه مدرک تحصیلی دانشگاهی به آنان، مورد تصویب قرار گرفته که هنوز عملیاتی نگردیده‌است.

و: پیروی از الگوی آموزشی ارتش آمریکا

نیروهای دفاعی رژیم صهیونیستی از بعضی عملکردهای آمریکایی برای توسعه خود الگوبرداری کرده است. طرحهای موجود برای تحصیل افسران ارشد رژیم صهیونیستی به‌طور واضح، ناکافی و نامناسب به نظر می‌آید. از این رو رژیم صهیونیستی در پی آن است تا دانشگاهی نظامی تأسیس نماید و در آن به افسران درجات دانشگاهی اعطا شود.

سایت اینترنتی ارتش رژیم صهیونیستی خاطر نشان ساخته است که یک دانشگاه نظامی جدید به دانشکده‌های نظامی ارتش اضافه خواهد شد. این دانشگاه به افسران

رزمی جوان مدرک کارشناسی اعطا خواهد کرد و فارغ‌التحصیلان آن همچنان به خدمت در پستهای فرماندهی در یگانهای رزمی پس از تکمیل تحصیلات خود در این دانشگاه ادامه خواهند داد. (www.idf.il)

نتیجه‌گیری

در بررسی نتایج برآمده از تجزیه و تحلیل داده‌های گردآمده پژوهشی این نوشتار دست‌یافته‌های ذیل ارائه می‌گردد.

مهمترین ویژگی نظام آموزش ارتش رژیم صهیونیستی انتخاب و آموزش افسران و فرماندهان از دل میدانهای عملیاتی و آموزشهای سخت سربازی و درجه‌داری است و رژیم صهیونیستی همیشه این نکته را از افتخارات نظام آموزشی خود می‌داند و به آن می‌بالد و پیروزیهای نظامی خود را مدیون چنین انتخاب و آموزشی می‌داند. این سخن به این معنی نیست که افسران و فرماندهان ارتش از تحصیلات دانشگاهی محرومند و نمی‌توانند به سطوح بالای آموزشهای دانشگاهی دست یابند، بلکه ارتش در قراردادی آموزشی که با دانشگاههای تل‌آویو و حیفا منعقد نموده است، آن دسته از افسران و فرماندهان را که آموزشهای لازم نظامی را طی نموده و دوره دافوس را با موفقیت سپری کرده‌اند و خود نیز داوطلب ادامه تحصیلات دانشگاهی باشند، برای تکمیل دروس دانشگاهی و گذراندن واحدهای علمی به آنها معرفی می‌نماید. این افسران پس از گذراندن دروسهای تئوریک علمی به دریافت درجه لیسانس از همان دانشگاهها نائل می‌شوند و بعد از بازنشستگی و یا پایان قراردادهای همکاری چند ساله با ارتش، با تحصیلات مناسب وارد کارهای اجتماعی می‌گردند و از مزایای تحصیلات دانشگاهی خود بهره‌مند می‌شوند. گزارشات منتشره حاکی است بسیاری از افسران و فرماندهان جزء و میانی از چنین امتیازات و مزایایی که ارتش برای آنها فراهم نموده است استفاده می‌نمایند.

ارتش رژیم صهیونیستی در صدد است دانشگاهی نظامی در کنار سایر دانشکده‌های نظامی ایجاد نماید تا علاوه بر آموزشهای نظامی، به آموزشهای علمی و تخصصی افسران و فرماندهان خود نیز بپردازد و راساً به آنان مدارک کارشناسی اعطا نماید. این تصمیم در سطح فرماندهان و مسئولان عالی نظامی مورد تصویب قرار گرفته، ولی هنوز عملیاتی نگردیده‌است. ارتش در حال برنامه‌ریزی برای اجرایی نمودن آن است. این در

حالی است که چنین کاری با مخالفت و مقاومت سرسختانه دانشگاههای دولتی مواجه است، که آن را موازی کاری و اسراف منابع ملی و نوعی مداخله در کار خود قلمداد می‌نمایند، که در صورت عملیاتی شدن آن خود را از دریافت مبالغ معتناهایی که هر ساله بابت آموزش عالی افسران و فرماندهان نظامی ارتش داشتند، محروم می‌بینند و آن را ضربه جبران ناپذیری بر اقتصاد آموزش عالی رژیم صهیونیستی می‌دانند.

ویژگی دیگر سیستم آموزشی ارتش رژیم صهیونیستی، وجود نوعی تخصص‌گرایی غیرمتمرکز در آن است. در اکثر ارتشهای دنیا آموزش افسران با یک یا چند دوره علوم پایه در سطح دانشگاهی شروع و سپس به چند رشته تبدیل می‌شود و دوباره همه این رشته‌ها در یک دوره فرماندهی و ستاد جمع می‌شود. در رژیم صهیونیستی سیستمی دنبال شده است که رشته‌های متعدد دانشگاهی مدنظر قرار گرفته است و افسران مجبور نیستند همگی یک رشته یا چند رشته محدود آموزشی را طی نمایند، بلکه در کنار دوره‌های رسمی آموزش نظامی که برای کلیه افسران یکسان است و توسط سازمان آموزشی ارتش نیز ارائه می‌گردد، دوره‌های آموزش دانشگاهی در رشته‌های متنوع علوم فنی و انسانی و پایه در نظر گرفته شده است، که به منزله دوره‌های تخصصی تکمیلی به‌شمار می‌رود و گذراندن موفقیت‌آمیز آن در دانشگاههای غیرنظامی طرف قرارداد آموزشی ارتش، منجر به صدور مدارک دانشگاهی برای افسران می‌گردد.

یادداشتها

۱- ادگار اوبالانس (Edgar O'Ballance) نویسنده و محقق نظامی معروف انگلیسی، دارای پانزده کتاب در تاریخ نظامی معاصر است، که بعضی از آنها به درگیری مسلحانه اعراب و اسرائیل اختصاص دارد. مانند کتاب "نه پیروز و نه شکست خورده: جنگ یوم‌الغفران" (No Victor, No Vanguished : The Yom Kippur War) و کتاب "جنگ سوم اعراب و اسرائیل" (The Third Arab-Israeli War) کتابهای او در این حوزه نسبت به سایر نویسندگان غربی از عینیت بیشتری برخوردار است.

۲- سازمان رزمی بدون حجم و تشکیلات ثابت است، که دو تیپ یا بیشتر را مطابق با نیازهای مأموریتی دارد و گاهی دو تیپ زرهی و یک تیپ پیاده مکانیزه را دربردارد، و گاهی با یگانهای کمکی نیز تقویت می‌گردد، به‌طور کلی به مثابه یک لشکر در نظر گرفته

می‌شود. برای اولین بار این سازمان رزمی در سال ۱۹۵۶ در حمله اسرائیل به سینا در اثنای تجاوز سه کشور به مصر به کار گرفته شد.

منابع فارسی

- ۱- عبداللهی، اسماعیل و زیبایی، مهدی (۱۳۸۱)، *برآورد استراتژیک اسرائیل* (جلد اول)، تهران، مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر.
- ۲- جریس، صبری و خلیفه، احمد (۱۳۸۱)، *ساختارهای صهیونیستی*، ترجمه قیس زعفرانی، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، تهران، چاپ اول.
- ۳- حسینی، حسین، "سیاست دفاعی"، *مجله سیاست دفاعی*، سال اول، شماره اول، ۱۳۷۱.
- ۴- سرتیپ رستمی (۱۳۷۹)، *فرهنگ واژه‌های نظامی*، ستاد مشترک ارتش.
- ۵- صفاتاج، مجید، *دانشنامه فلسطین* (جلد اول، دوم و سوم)، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول.
- ۶- *سیاست و حکومت رژیم صهیونیستی*، (۱۳۷۷)، ترجمه مرکز مطالعات و تحقیقات اندیشه‌سازان نور، مؤسسه مطالعات فلسطین، چاپ اول.
- ۷- زهیر دیاب، محمد (۱۳۸۰)، *رژیم صهیونیستی - نیروهای مسلح*، ترجمه عبدالکریم جادری، دوره عالی جنگ دانشکده دافوس سپاه، چاپ اول.
- ۸- ویژه‌نامه پژوهشیار (رژیم اشغالگر قدس)، شماره ۶ و ۱۰، نشریه مؤسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، پاییز ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹.
- ۹- راهنمای افسران ارتش امریکا، جلد ۱ و ۲، ستاد مشترک سپاه، اداره آموزش، بی‌تا.
- ۱۰- آموزش در نیروهای مسلح هشت کشور جهان، ستاد مشترک سپاه، اداره آموزش، بی‌تا.
- ۱۱- دانشکده افسری سلطنتی کانادا، ستاد مشترک سپاه، اداره آموزش، بی‌تا.
- ۱۲- گزارش اولین گردهمایی سراسری فرماندهان و مدیران آموزش سپاه، اسفند ۷۴، اداره آموزش ستاد مشترک، ۱۳۷۵.

المأخذ العربیه

- ۱۳- العسلی، بسام (۱۹۷۹)، *جیش العدوان الصهیونی*، مؤسسة الارض للدراسات الفلستینیه، دمشق.
- ۱۴- الاشقر، ریاض (۱۹۸۸)، *قیادة الجیش الاسرائیلی*، مؤسسة الدراسات الفلستینیه، الطبعة الثانی، بیروت ۱۹۸۸، تحدیث، کمال ابراهیم.

- ١٥- اوبالانس، ادگار، "الضابط في المجتمع الاسرائيلي"، ترجمه به عربى: أ. ريتا حمدان، *الفكر الاستراتيجى العربى*، شماره ٤٢، تشرين الاول (اكتوبر) ١٩٩٢، صص ١٥٦-١٤٧.
- ١٦- اوبالانس، ادگار، "اختيار و تدريب الضباط الاسرائيليين"، *الفكر الاستراتيجى العربى*، شماره ٦ و ٧، كانون الثانى (ژانويه) و ايار/ مى ١٩٨٣، صص ١٢٠-١٠٧.
- ١٧- پرلموتر، أموس (١٩٧٥)، *العسكريون و السياسه فى اسرائيل*، ترجمه به عربى: مؤسسة الارض للدراسات الفلسطينيه، دمشق.
- ١٨- جريس، صبرى و خليفه، احمد (١٩٩٧)، *دليل اسرائيل العام*، مؤسسة الدراسات الفلسطينيه، الطبعة الثانيه، بيروت.
- ١٩- جاد، عماد، "العسكريون و النظام السياسى الاسرائيلى"، *الفكر الاستراتيجى العربى*، شماره ٣٨، تشرين الاول (اكتوبر) ١٩٩١، صص ١٨١-١٧١.

English References

- 20- www.Idf.il
- 21- *Military Balance, 2001-2002.*
- 22- [http:// lcweb.log.gov/](http://lcweb.log.gov/)
- 23- Trever Dupuy (ed.), *International Military and Defence, Encyclopedia New York, Brassey's, 1993, rol. 1-6.*